

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ФІЛОЛОГІЧНА ОСВІТА:
ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне
Видавець Ю. Кукса
2025

Філологічна освіта: теорія, методика практика: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне: Ю. Кукса, 2025. 108 с.

ISBN 978-617-8672-32-4

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Івашкевич Едуард Зенонович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Катерина Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сойчук Руслана Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 12 від 30.10.2025 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

5. Урок-проект: «My Weather Book» — створюють власну книжечку про погоду англійською.

Висновки. Успішне формування мотивації до вивчення англійської мови в дошкільному віці можливе лише за умов створення позитивного, цікавого, емоційно забарвленого навчального середовища. Саме на цьому етапі закладається фундамент любові до мови, бажання вивчати її далі, і цей фундамент залежить від педагога.

Завдання вихователя або вчителя — бути не лише носієм знань, а партнером у грі, відкривачем нових слів, підтримкою в перших мовних кроках. Саме так формується впевненість, активність і стійкий інтерес до іноземної мови — ті якості, які допоможуть дитині не лише зараз, а й у подальшому шкільному житті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белова О. Б. «Проблематика мотиваційної готовності до навчання в школі дітей старшого дошкільного віку». Журнал «Педагогічні науки: теорія та практика». Електронний ресурс: https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/2523?utm_source=chatgpt.com
2. Омері І. «Мотивація навчання дошкільнят як аспект здоров'язбережувального освітнього середовища». Електронний ресурс: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15225/?utm_source=chatgpt.com
3. Інтерактивні технології розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Електронний ресурс: https://gornrvo.at.ua/publ/osvita/interaktivni_tekhnologiji_rozvitku_movlennja_ditej_doshkilnogo_viku/1-1-0-135?utm_source=chatgpt.com
4. Формування позитивної мотивації на уроках англійської мови за допомогою сучасних освітніх технологій. *На урок*. Електронний ресурс: <https://naurok.com.ua/formuvannya-pozitivno-motivaci-na-urokah-angliysko-movi-za-dopomogoyu-suchasnih-osvtnih-tehnologiy-246062.html>
5. Improving motivation in pre-school education through the use of project-based learning and cooperative learning. https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2022.1094004/full?utm_source=chatgpt.com
6. Preschoolers' Attitudes, School Motivation, and Executive Functions in the Context of Various Types of Kindergarten. https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2022.1094004/full?utm_source=chatgpt.com

The article examines the formation of positive motivation for learning English in preschool children. An analysis of modern research and scientific publications demonstrates the significance of interest in problem-based motivation in education. At the same time, the issue of the influence of interactive technologies on the formation of the motivational sphere in students of pedagogical specialties is still insufficiently studied and requires further research.

Keywords: English, children, preschool children, language learning, innovative learning, digital resources.

УДК 378:37.011.3:316.61

Наталія МІЧУДА, Дарина КАМІНСЬКА

ІНТЕГРАЦІЯ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті висвітлено питання реалізації інтеграції у навчанні іноземної мови дітей дошкільного віку. Конкретизовано поняття "міжпредметна інтеграція". Розглянуто змістові та процесуальні аспекти інтеграції освітньої лінії "Іноземна мова" з іншими лініями розвитку дошкільників. Розкрито практичні шляхи реалізації міжпредметної інтеграції на заняттях з англійської мови в закладах дошкільної освіти.

Стаття присвячена проблемі реалізації інтеграції у процесі викладання іноземної мови дітям дошкільного віку. Інтеграція розглядається як важливий засіб модернізації сучасної системи дошкільної освіти, оскільки вона допомагає дітям отримати єдине, цілісне бачення реальності.

Встановлено, що саме міждисциплінарна інтеграція найбільш ефективна у викладанні іноземної мови дітям дошкільного віку, оскільки вона ґрунтується на встановленні взаємозв'язків між різними освітніми лініями дітей дошкільного віку, висвітленими у навчальних програмах дошкільних навчальних закладів, де іноземна мова, а саме англійська є координаційною точкою. Міждисциплінарна інтеграція дає можливість забезпечити зміст асиміляції англійської мови дітьми, включаючи знання та навички, які вони отримали в різних областях.

Спираючись на результати проведеного дослідження, описано мистецьку, фізичну, пізнавальну, трудову, драматичну діяльність, роз'яснюється послідовність вчительських дій у процесі інтеграції в контекст занять з англійської мови в дошкільному закладі.

Ключові слова: інтеграція, міжпредметна інтеграція, освітні лінії, навчання іноземної мови, діти дошкільного віку.

Постановка проблеми. Євроінтеграція української держави є чинником, який активізує проблему навчання іноземних мов на всіх етапах здобуття освіти. Важливість вивчення іноземних мов з раннього віку задекларована у провідних освітніх документах, зокрема у Базовому компоненті дошкільної освіти, програмі розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі". Оволодіння іноземною мовою, а саме, основам елементарної іншомовної комунікативної компетентності стає важливим надбанням сучасної дитини дошкільного віку, яке забезпечує наступність дошкільного та шкільного етапів освіти, створює фундамент для шкільного іншомовного навчання, яке, згідно з вимогами концепції Нової Української школи, побудовано на

компетентнісній основі. Іншомовна освіта підпорядковується тенденціям модернізації дошкільної освіти, віддзеркалює загальні напрями еволюції форм, методів, засобів навчання, потребує узгодження з вимогами сьогодення на загальнодидактичному та методичному рівнях.

Важливим напрямом розвитку сучасної системи дошкільної освіти є імплементація ефективних дидактичних засобів, які сприятимуть становленню цілісного світобачення дошкільників, дозволять збагачувати пізнавальні можливості дітей на основі інтеграції видів діяльності, які набувають розвитку під час навчання в закладах дошкільної освіти (ЗДО), синхронізують та синергетично спрямують пізнавальні, ігрові дії дітей у сфері засвоєння змісту освіти.

З огляду на зазначене, важливе місце в системі дошкільної освіти займає проблема реалізації інтеграції та інтегрованого навчання, які задовольняють характеристикам, переліченим попередньо. Це, в повній мірі, стосується й ранньої іншомовної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема інтеграційних процесів в освіті знайшла обґрунтування в дослідженнях І.Беха, С.Гончаренка, І.Козловської, С.Клепо, А.Коломієць, В.Льченко, О.Рудницької, О.Савченко, С.Ткаченко та інших.

Теоретико-практичні аспекти реалізації інтегрованого навчання в умовах ЗДО розглянуто Н.Гавриш, Л.Зайцевою, І.Кіндрат, Ю.Колягіной, К.Крутії, М.Лазаревою, І.Стеценко, М.Прокоф'євою та іншими.

Інтегрований підхід, інтеграція в контексті іншомовного навчання досліджувались Є.Бахталіною, О.Бескорсою, О.Бігич, Л.Кадченко, Є.Полат, С.Роман, Ю.Стиркіной.

Слід зауважити, що більшість наукових розвідок в сфері реалізації інтегрованого підходу, інтеграції у навчання англійської мови присвячено шкільній освітній ланці.

Недостатньою залишається кількість наукових розробок саме для дошкільного освітнього етапу. Крім того, наукові погляди на проблему здійснення інтеграції у навчання англійської мови дітей дошкільного віку потребують оновлення та корекції з урахуванням сучасних програмних вимог та тенденцій розвитку дидактичної системи дошкільної освіти. Зазначене актуалізує науковий пошук у сфері реалізації інтеграції у навчання дошкільників англійської мови.

Постановка завдання. Метою нашої статті є визначення аспектів інтеграції освітньої лінії "Іноземна мова" з іншими лініями розвитку дітей дошкільного віку, конкретизація практичних шляхів реалізації інтеграції на заняттях англійської мови в ЗДО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція у навчання англійської мови полягає в об'єднанні та взаємодії різнопредметних знань та способів їх застосування, а також в інтегруванні іншомовної діяльності з видами діяльності притаманними дітям: ігровою, руховою, музичною, драматичною, пізнавальною, художньою, трудовою тощо..." [4, с. 79].

Інтеграція сприяє засвоєнню іноземної мови на високому рівні, оскільки навчання ґрунтується на раціональному синтезі мовленнєвих/мовних дій дітей з видами діяльності, які набувають розвитку під час організації життєдіяльності дошкільників за різними напрямками (лініями), передбаченими для ЗДО. За умови реалізації інтеграції у навчання англійської мови, остання виступає загальною платформою, в якій відбувається зближення знань та різних видів діяльності дошкільників, які утворюють синтетичне ціле задля актуалізації завдань, які стоять перед ранньою іншомовною освітою.

Метою реалізації інтеграції у навчання англійської мови є забезпечення оптимальних умов для оволодіння основами англійської комунікативної компетентності дітьми дошкільного віку на основі раціонального поєднання мовленнєвої активності, мовленнєвих дій з діями та видами діяльності, які вже засвоєні та відповідають їх віковим інтересам. Щодо видів та форм інтеграції, зауважимо, що існують різноманітні класифікації, які відбивають специфіку досліджень науковців. Не маючи на меті детальний аналіз класифікацій, звернемось до розгляду окремих видів інтеграції, які найчастіше використовуються у навчання іноземної мови.

У навчання англійської мови часто йдеться про внутрішньопредметну інтеграцію, яка спрямовує діяльність учнів на органічне поєднання в ході заняття свідомих та підсвідомих компонентів в процесі навчання, що передбачає паралельне опанування знаннями, мовленнєвими навичками і вміннями [2, с. 82], тобто, йдеться про одночасне формування мовних знань, навичок та мовленнєвих умінь у ході одного заняття або уроку. В своєму дослідженні ми основний акцент робимо на реалізації міжпредметної інтеграції, яку розглядаємо як процес встановлення зв'язків різних освітніх ліній дітей дошкільного віку, де англійська мова стає центральним елементом, до якого систематично та цілеспрямовано підключаються знання та різні види діяльності, які дошкільники засвоїли в освітньому процесі ЗДО.

Міжпредметна інтеграція у навчання дошкільників англійської мови пов'язана з інтеграцією останньої з предметами, які включаються в розклад занять дошкільників та забезпечують реалізацію завдань розвитку дітей дошкільного віку за освітніми напрямками, визначеними у відповідних державних програмах для ЗДО.

Іноземна мова (ІМ), на відміну від інших ліній розвитку, відкрита для чисельних міжпредметних зв'язків, використання знань, та вмінь дітей, отриманих з різних галузей. Зв'язки іноземної мови з іншими лініями розвитку вважаємо за доцільне розглядати на змістово-інформаційному та процесуальному рівнях.

Міжпредметна інтеграція не є фіксованим, стабільним явищем. Відповідно, для її ефективної реалізації необхідно виділити змістові та процесуальні аспекти, які дозволять об'єднати англійську мову з іншими лініями розвитку дітей дошкільного віку.

Легко встановлюється зв'язок лінії розвитку "Іноземна мова (англійська)" з лінією розвитку "Особистість дитини". На заняттях англійської мови вчителі не обходяться без рухливих ігор, вправ з елементами рухової діяльності. Отже, змістові та процесуальні аспекти занять з фізичного розвитку інтегруються у контекст занять ІМ. Вправи загальнорозвивальні для різних груп м'язів, танцювальні вправи, вправи на шиккування, вправи спортивного, змагального характеру легко імплементуються у методичні етапи занять ІМ.

Широко розповсюдженими є вправи з використанням методу повної фізичної реакції, схемою яких є: мовленнєвий стимул – фізична реакція дітей, відповідно до отриманого стимулу [3]. Міжпредметна інтеграція реалізується, у такому випадку, на обох рівнях змістово-інформаційному та процесуальному. Виконуючи фізичні дії, команди, інструкції, які пропонуються англійською мовою, діти закріплюють знання лексико-граматичного матеріалу паралельно вдосконалюють уміння виконання аналогічних команд на заняттях з фізичного розвитку. І навпаки, виконання команд вихователя, які є вже знайомими дітям, сприяє розумінню та запам'ятовуванню іншомовної лексики. Наочною ілюстрацією зв'язку зазначених ліній розвитку є систематичне проведення всередині занять ІМ фізкультхвилинок. У такому випадку, відбувається процесуальний рівень інтеграції.

Міжпредметна інтеграція освітньої лінії "Іноземна мова" з освітньою лінією "Дитина в соціумі" чітко простежується. Згідно показників розвитку за останньою лінією дитина на кінець шостого року життя має "усвідомлювати поняття родина, знає правила сімейного життя, обов'язки, традиції, родовід ... та має уявлення про ознаки, за якими визначають стан, вік, рід занять людини, диференціює рідних, знайомих, чужих людей ... має уявлення про різноманітність професій" [3, с. 198-199]. Відтак, на заняттях по темі "My Family" (Моя Сім'я) дітям легше вдається сприйняти, зрозуміти іншомовну тематичну лексику, вирізнити родинні стосунки та називати членів родини англійською мовою. Описи складу своєї родини, які діти роблять на інших заняттях стають основою для описів за аналогією родин англійською мовою. Враховуючи те, що діти вже засвоїли норми поведінки з іншими людьми: старшими, однолітками, вчитель легко може пояснити відмінності у привітаннях англійською мовою (Good morning. Hello. Hi). Також, у ході вивчення теми "Professions" (Професії) вихователь спирається на знання дошкільників про професії, набуті на інших заняттях.

Інтеграція лінії "Іноземна мова" та лінії розвитку "Дитина у природному довкіллі" відбувається на основі того, що діти вже накопичили певний досвід спілкування з природою, володіють системою елементарних знань про природу планети Земля та Всесвіт [3]. У такому випадку актуалізується інтеграція змістових, процесуальних аспектів занять з пізнавального розвитку та занять з ІМ. Знання дітей в зазначеній сфері вдало розширюються, закріплюються та систематизуються на заняттях по темах "Animals and Birds" (Тварини і птахи), "Seasons" (Пори року), "Fruits and Vegetables" (Фрукти та овочі). Знаючи назви тварин та птахів, дітям легко усвідомити, зрозуміти та запам'ятати відповідну англійську лексику. Разом з тим, вихователь поглиблює знання дітей про тварин, характеризуючи їх зовнішній вигляд, поведінку, місце проживання на заняттях англійської мови. Цікавим також для дітей є порівняння звуків, які видають тварини англійською та українською мовами. Дошкільники вже знають пори року та їх ознаки. Уміння опису та порівняння різної погоди та різних сезонів стають у нагоді, коли йдеться про відповідні описи та порівняння, які діти мають вчитись робити англійською мовою.

Не викликає сумніву органічність інтеграції освітньої лінії "Іноземна мова" з лінією "Дитина у світі культури". Зокрема, на заняттях англійської мови вихователі часто звертаються до вивчення англійських пісень, які, з одного боку, сприяють запам'ятовуванню мовного матеріалу, а з іншого, активізують знання та навички дітей, отримані під час занять з музичного мистецтва. Також, на заняттях англійської мови, з метою розвитку елементарних аудитивних навичок дошкільників, використовуються методичні прийоми з елементами малювання, розфарбовування, ліплення та аплікації. Набувають широкого використання вправи типу "Listen and Draw" (Слухаємо та малюємо), "Listen and Colour" (Слухаємо та розфарбовуємо).

Враховуючи те, що діти, згідно вимог програми для ЗДО, мають бути ознайомленими з різними видами театрів та мають досвід участі у театралізованій діяльності вихователі, з метою закріплення лексико-граматичного матеріалу, формування умінь іншомовного діалогічного мовлення, організовують інсценування, драматизацію реальних або уявних комунікативних ситуацій.

Чіткий взаємозв'язок простежується між лінією "Іноземна мова" та лінією "Діяльність дитини" (ігрова). Діти, під час навчання в ЗДО, ознайомлюються з правилами, як регуляторами ігор, вчать узгоджувати дії з іншими учасниками, розуміти важливість дотримання ігрових правил тощо... [3] Крім того, що заняття англійської мови сприяють формуванню у дітей зазначених знань, вони ще й повністю будуються на основі ігрової діяльності. Гра є основним методом та засобом навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. Під час участі в ігровій діяльності на заняттях ІМ, діти не тільки отримують можливості додаткового розвитку, а й закріплюють лексико-граматичний матеріал. Участь у парних, командних, фронтальних ігрових вправах не тільки закріплює навички узгодженої діяльності з іншими, навчає дошкільників співпраці, кооперації, а й дозволяє активізувати формування англійської комунікативної компетентності шляхом залучення додаткових партнерів до спілкування.

Під час організації розвитку дітей дошкільного віку за лінією "Діяльність дитини" (трудова) діти отримують уміння працювати з різними матеріалами, розвивають необхідні для життя навички.

Міжпредметна інтеграція з англійською мовою реалізується, в даному випадку, шляхом використання

завдань на кшталт: "Make a collage" (Створи колаж); "Listen and Make" (Послухай та створи). Діти створюють та описують тематичні колажі, виготовляють подарунки, листівки, аплікації, отримуючи інструкції англійською мовою. Це дозволяє удосконалити загальні уміння дітей у сфері трудової діяльності і, разом з тим, сприяти розвитку іншомовних вмінь дошкільників.

Здійснення інтеграції іноземної мови з лінією "Дитина у сенсорно - пізнавальному розвитку" відбувається, коли діти визначають форму та розмір об'єктів англійською мовою, рахують предмети, іграшки, описують розташування меблів у кімнатах. У даному випадку міжпредметна інтеграція легко реалізується під час вивчення англійських тем "Toys" (Іграшки), "House. Furniture" (Будинок. Меблі).

Реалізація інтеграційного зв'язку англійської мови з лінією "Мовлення дитини" забезпечується шляхом програвання комунікативних ситуацій, залучення дошкільників до створення описів предметів, явищ англійською мовою, використанням англійських віршів, їх виразним декламуванням. Розуміння правильного розподілу слів у реченнях, правил їх побудови, отримане під час занять з розвитку мовлення може слугувати основою для розвитку умінь англійського монологічного мовлення дошкільників. Відпрацювання розмовних формул, кліше, встановлення їх функціонального наповнення відбувається на заняттях англійської мови під час програвання різноманітних ситуацій у форматі "Розмовляємо з англійськими друзями".

Підсумовуючи зазначене попередньо, відмічаємо, що освітня лінія "Іноземна мова" та заняття з англійської мови, як засіб розвитку дошкільників у цій сфері, є відкритими для інтеграції з усіма лініями розвитку дошкільників, визначеними в освітніх програмах для ЗДО. Міжпредметна інтеграція має розглядатись як процес цілеспрямованого створення зв'язків між заняттями англійської мови та іншими заняттями, які входять до розкладу дошкільників та систематично реалізовуватись на змістовому та процесуальному рівнях і дозволяють залучити вже засвоєні дошкільниками дії та види діяльності – музичні, танцювальні, художні тощо у контекст занять англійської мови [1 с. 3]. Дослідниками пропонуються різні варіанти здійснення міжпредметної інтеграції у вигляді схем: мовна/мовленнєва дія + музична дія; мовна/мовленнєва дія + рухова дія; мовна/мовленнєва дія + малювання, розфарбовування; мовна/мовленнєва дія + театралізована дія; мовна/мовленнєва дія + пізнавальна дія; мовна/мовленнєва дія + трудова діяльність, тощо [1 с. 9].

Фактично, міжпредметна інтеграція здійснюється шляхом об'єднання англійських дій дошкільників іншими діями, видами діяльності, вибір яких детермінується тематикою занять англійської мови. Безперечно, не є обов'язковим задіювати весь спектр міжпредметних зв'язків на одному занятті. Плануючи реалізацію міжпредметної інтеграції у тематичному підциклі занять англійської мови, вихователь має: проаналізувати мовний та мовленнєвий матеріал, який підлягає вивченню; визначити аспекти, рівні, напрями інтеграції з іншими заняттями дошкільників: відібрати види діяльності, які полегшать засвоєння конкретного матеріалу: підібрати вправи на основі інтеграції, які сприятимуть формуванню знань, навичок та вмінь дошкільників; методично коректно імплементувати відібрані вправи у контекст занять англійської мови.

Звернемося до конкретного прикладу. Так, в процесі вивчення теми "Animals and Birds" (Тварини і птахи) найдоцільнішим буде звернення до реалізації інтеграції із заняттями з музичного, пізнавального, фізичного та художнього розвитку шляхом об'єднання мовних/мовленнєвих дій дошкільників з музичними, пізнавальними, художніми та фізичними діями.

Дошкільники легше запам'ятають назви тварин та птахів, якщо розучування буде супроводжуватись рухами, які імітують рухи тварин або птахів (мовна дія + фізична дія). Запам'ятовуванню матеріалу сприятиме також розучування тематичної англійської пісні (мовна дія + музична дія). Проведення ігрових вправ, на співставлення малюнків тварин з їжею, яку вони споживають, відгадування назв тварин за звуками, які вони видають забезпечить запам'ятовування лексико-граматичного матеріалу, мотивує дітей до співпраці (мовна дія + пізнавальна дія). Цікавими та захоплюючими стануть завдання для дошкільників, які, на основі англійських інструкцій від вихователя, дозволять намалювати тварин або їх розфарбувати (мовна дія + художня дія). Зауважимо, що важливо методично-коректно імплементувати пропонувані ігрові завдання у методичні етапи формування англійської мовної компетентності дошкільників.

Висновки та результати дослідження. Основним видом інтеграції, яка реалізується на заняттях англійської мови в ЗДО є міжпредметна інтеграція, яка ґрунтується на взаємодії освітньої лінії "Іноземна мова" з іншими лініями розвитку дошкільників. Англійська мова виступає центральною ланкою навколо якої об'єднуються та актуалізуються знання та дії, види діяльності, засвоєні дошкільниками на різних заняттях в ЗДО. Практична реалізація інтеграції відбувається шляхом синтезу англійських мовних або мовленнєвих дій дошкільників з іншими видами дій та методично коректної імплементування таких дій у контекст занять з англійської мови.

Результати проведеного дослідження не вичерпують всіх аспектів проблеми. Перспективи дослідження бачаємо у розробці методичних рекомендацій для вчителів англійської мови ЗДО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. - К. : Ленвіт, 2013. - 590 с.
2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести

(семи) років / Аксьонова О.П., Аніщук А.М., Артемова Л.В. [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. — Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. — 452 с.

3. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. - К.: Ленвіт, 2005. - 208 с.

4. The Children's Response. TPR and Beyond. English Language Programs Division, United States Information Agency Washington. D.C. Alemany Press, 1993. - 75 p.

The article deals with the problem of the realization of integration in the process of teaching a foreign language to children of preschool age. Integration is viewed as an important means of contemporary preschool educational system modernization as it helps children to get a unified, holistic vision of reality, synchronizes and synergistically unites cognitive and game activities of children in the field of learning content assimilation.

The authors specify the meaning of the concept "interdisciplinary integration" consider this type of integration the most effective in teaching a foreign language to children of preschool age, as it is based on establishing relationships between different educational lines of preschool children, highlighted in syllabus requirements for preschool educational institutions where a foreign language, namely English is a focal point.

The interdisciplinary integration gives an opportunity to ensure the content of English language assimilation by children, involving the knowledge and skills that they obtained in different fields.

The authors analyze the syllabus requirements, define the content and procedural aspects of integration of the educational line "Foreign Language with lines: "Child's Personality", "Child in the World of Culture", "Child's Activity", "Child in Sensory and Cognitive Development", "Child's speech development", "Child in Natural Environment", "Child in a society".

The practical ways of the realization of interdisciplinary integration based on combination of language and speech activity of the learners with musical, art, physical, cognitive, labour, drama activities are described. The succession of the teachers' actions in the process of integration incorporation into the context of English language classes in preschool institution is explained.

Keywords: integration, interdisciplinary integration, educational lines, teaching a foreign language, children of preschool age.

УДК 37.091.33=161.2

Алла ДУБРОВА

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

На сучасному етапі розвитку освіти, навчання англійської мови може ефективно поєднувати традиційні методи з використанням передових технологій. Використання мультимедійних засобів та технологій навчання стає важливою частиною нових освітніх стратегій. Мета статті – покращити якість навчання та викладання англійської мови у ЗВО, щоб підготувати студентів до успішної комунікації в міжнародному середовищі та викликати підвищений інтерес до вивчення англійської мови. Методологія дослідження ґрунтується на детальному вивченні та аналізі наявних науково-практичних та інтернет-ресурсів, які стосуються методів викладання англійської мови, а саме: комунікативного (призначений для створення мовного середовища, де студенти можуть навчатися мови природним шляхом, наділені мотивацією та можливістю ефективно спілкуватися іноземною мовою) та конструктивістського (базується на ідеї конструктивізму в психології та освіті) методів. Традиційні (граматико-перекладний, аудіолінгвістичний та ін.) та альтернативні (просектив, ігор, використання мультимедійних технологій, інтерактивного навчання, контекстного навчання та ін.) методи досліджено та проаналізовано на основі зіставлення. Наукова новизна нашого дослідження полягає в пошуку ефективних альтернативних методик викладання англійської мови як іноземної в немовних закладах вищої освіти та запровадження їх у навчальний процес. Висновки. Вивчення іноземних мов з інтеграцією сучасних інтернет-технологій в освітній процес відкриває перед студентами можливості вдосконалення мовних навичок і розвитку компетенцій. Із запровадженням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у навчальний процес відкриваються нові можливості для покращення процесу викладання та навчання. Застосування інноваційних методів дає змогу більш індивідуалізовано підходити до потреб та рівня знань кожного студента. Залучення до співпраці з міжнародними організаціями та партнерами може збагатити навчальний процес та надати студентам можливість спілкуватися з носіями мови та вивчати англійську мову в реальних ситуаціях.

Ключові слова: ЗВО, англійська мова, інформаційні технології, методи викладання, мотивація, альтернативні підходи.

Постановка проблеми. Методика викладання англійської мови у закладах вищої освіти (ЗВО) є завжди актуальною, і це зумовлено такими причинами. Англійська мова є мовою міжнародного спілкування, її використовують у багатьох сферах життя, включно з наукою, бізнесом, міжнародною політикою, технологіями тощо. Спеціалісти з різних галузей потребують умінь ефективно спілкуватися англійською мовою. Також варто зазначити, що світ стає все глобальнішим, і багато компаній та організацій мають міжнародний характер.

ЗМІСТ

Людмила МОРОЗ РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ SPEECH В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА МОВЛЕННІ	3
Наталія МІЧУДА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ РУХ/MOTION В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	6
Галина СІЛКОВА, Богдан КОЗЕЛ АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ФЕНОМЕН У КОНТЕКСТІ СПРИЙНЯТТЯ ПУБЛІЧНИМИ УПРАВЛІНЦЯМИ В УКРАЇНІ	9
Тетяна ЧЕРНІГОВЕЦЬ, Тетяна ХЕВЗЮК ВПРОВАДЖЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	13
Людмила МОРОЗ, Наталія САВИЧ СПЕЦИФІКА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У МОЛОДШІЙ ШКОЛІ	16
Світлана РОМАНЮК, Галина КУЗЬМИЧ БІЛІНГВІЗМ У РАННЬОМУ ДИТИНСТВІ: ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ	20
Людмила ЯСНОГУРСЬКА, Микола ФІЛОНЧУК ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ	21
Людмила ЯСНОГУРСЬКА, Марія ЛОГАЩУК ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ	26
Владислав КОВАЛЮК, Софія БУЯН ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НОВІТНІХ МЕТОДИК ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	31
Людмила ЯСНОГУРСЬКА ЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	35
Наталія ДАНІЛОВА, Аліна СКРИПНЮК ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	39
Наталія МІЧУДА, Дарина КАМІНСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	42
Алла ДУБРОВА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	46
Світлана РОМАНЮК, Юлія МОСНІЦЬКА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	52
Людмила МОРОЗ, Олена БОСАК СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	54
Людмила ЯСНОГУРСЬКА, Сніжана ТРОФІМЧУК ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	58
Вероніка ТРОФІМЧУК ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	61
Ольга КОЗЛЮК, Галина ЗЕНЬ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДОШКІЛЬНИКАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	66
Наталія МІЧУДА, Лариса ЛИНДА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ В ЗДО	68
Іванна КРАЛЯ, Вікторія ВОЛОШИН ВИКОРИСТАННЯ МЕМІВ У ВИКЛАДАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ	70
Світлана РОМАНЮК, Маргарита КУШНІР ІГРОВІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ДИТЯЧОМУ САДКУ	74
Лілія ДЕНИСЮК, Уляна КРИСЮК ПІСНІ, ВІРШИКИ ТА КАЗКИ ЯК ЕФЕКТИВНІ ЗАСОБИ РАННЬОГО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	76
Оксана ГУМІНСЬКА, Анастасія КУШНІРУК ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДОШКІЛЬНИКАМИ ЗАСОБАМИ ПІСНІ	79
Оксана КОСАРЕВА, Вікторія ЄВТУШОК ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	81
Іванна КРАЛЯ, Ірина ЧУМАК ДОШКІЛЬНЯТА ТА ІНОЗЕМНА МОВА: ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ	83
Тетяна КРИЖАНОВСЬКА, Соломія БАЙЧУРА ВПЛИВ МУЗИКУВАННЯ НА ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ	85
Клавдія ДЖЕДЖЕРА, Євгенія МАЦОЛА МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ, ЗОРУ, МОВЛЕННЯ	87
Оксана КОСАРЕВА, Людмила ЄВТУШОК ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ У НАВЧАННІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	91
Галина СІЛКОВА, Владислав ОМЕЛЬЧУК ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	92
Людмила ЛУК'ЯНИК, Леся КОТЯШ, Наталія МІЛЬТО ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК	

КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ЗМІСТОВИХ ЛІНІЙ «БЕЗПЕКА» ТА «ДОБРОБУТ» НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	96
Микола ОСТАПЧУК, Ольга АНТОНЮК FEATURES OF RECEIVING SOCIAL SERVICES BY INTERNALLY DISPLACED PERSONS (UKRAINE, PERIOD 2022-2025)	98
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	103
ЗМІСТ	105

Наукове видання

**ФІЛОЛОГІЧНА ОСВІТА:
ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника
Петрівський Я.Б.

Відповідальний за підготовку збірника до видання
Мороз Л.В.

Технічний редактор
Ковалюк В.В.

Комп'ютерна верстка
Ковалюк В.В., Ясногурська Л.М.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Філологічна освіта: теорія, методика практика: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне: Ю. Кукса, 2025. 108 с.

ISBN 978-617-8672-32-4

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

Видавець Юрій Кукса
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 8301 від 9 травня 2025 р.
вул. Київська, 36, м. Рівне, 33000;
097 42 66 444

Видання розміщене на сайті:
<http://www.repository.rshu.edu.ua/>

